

Optužnice, procesi i presude (ne)smetaju (5) - Habijan: Teško je shvatljivo da građani osuđuju korupciju, a amnestiraju okrivljene

✎ Ivica Kruhoberec | © 21.12.2021. u 09:42h | Objavljeno u [Aktualno](#)

www.adventuvarazdinu.com

26.11.2021.-6.1.2022.

-Kada se govori o izlasku optuženih na izbore, odnosno njihovom obnašanju dužnosti, dvije su stvari tu po meni ključne: politička odgovornost i ustavno načelo presumpcije nedužnosti, ukazuje saborski zastupnik i odvjetnik Damir Habijan, član Nacionalnog vijeća za praćenje provedbe Strategije suzbijanja korupcije u RH 2021.-2030., koji sve češće istupa u ime kluba zastupnika najveće političke stranke kada je u pitanju rad pravosuđa i sl., a prije četiri godine sudjelovao je na izborima za gradonačelnika Varaždina kao kandidat HDZ-a, čiju gradsku organizaciju i danas vodi.

U svim je zemljama zakonski pa i praktički neupitna, kako ukazuje Habijan, presumpcija nedužnosti, koje veli da nitko nije kriv dok mu se pravomoćno to ne dokaže, odnosno dok ga se pravomoćno ne osudi. No, politička odgovornost, koja je bitna ili bi trebala biti kod optuženih i političara pod istragom, varira od zemlje do zemlje.

- Države koje imaju dulje vrijeme uzuse demokracije, razina političke odgovornosti je puno viša, odnosno političari zbog pritiska javnosti, kolega ili osobnog shvaćanja odgovornosti odlaze sa scene zbog puno manjih stvari nego što je optužnica za određenu materijalnu štetu, pogodovanje kod zapošljavanja i dr. Nasuprot tome, kod zemalja s mlađom ili isprekidanom demokratskom tradicijom, kao što je naša, optuženi i/li oni pod istragama izlaze na izbore i još pobjeđuju kao da ničeg nije bilo. Budući da ranije takvih slučajeva gotovo nije, to se prvo vidjelo na lokalnim izborima 2017. godine, kada su izborne pobjede odnijeli Bandić, Čehok i još neki, a zatim i ove godine, kada je Matija Posavec pobijedio na ponovljenim izborima za međimurskog župana, ukazuje Habijan, koji smatra da je nužno određeno vrijeme za shvaćanje što je politička odgovornost u javnosti i odgovarajuće reakcije u vezi s njom.

U Zagrebu i Varaždinu optuženi su i ove godine krenuli u kampanju, ali ne odnose pobjede (doduše, tko zna što bi bilo u Zagrebu...), što govori da je dobar dio javnosti bar u tim sredinama u međuvremenu vjerojatno počeo razmišljati i zaključivati da odgovoran političar ne može dok je dužnosnik, primjerice, odlaziti i na svoja suđenja, pogotovo ako se ona odnose na dijela tijekom ranijeg obnašanja dužnosti.

- Takav stav, nažalost, iz više razloga nije još postojao kada sam 2017. godine bio kandidat HDZ-a za varaždinskoga gradonačelnika. Štoviše, što bih u kampanji više na to ukazivao, kao i kandidat SDP-a i HNS-a Alen Kišić, činilo mi se da je više rastao rejting Ivana Čehoka pa sam od toga i odustao te se usredotočio na svoj program, dok je Kišić na tome ustrajao

i na kraju izgubio izbore. Čehok je dobio 12 tisuća glasova, a te je godine pobijedio i Bandić, unatoč postupcima i svemu ostalome. Ili Dubravko Bilić, koji je pobijedio kao kandidat SDP-a u Ludbregu, unatoč tome što je bio pod istragom USKOK-a, a ove je godine ponovno izabran za gradonačelnika, iako je u međuvremenu i osuđen, odnosno nagodio se na kaznu manju od pola godine, ukazuje čelnik varaždinskog HDZ-a, koji je nakon 2017. ušao u koaliciju s Nezavisnom listom Ivana Čehoka, što danas ne bi ponovio.

Član Nacionalnog vijeća za praćenje provedbe Strategije suzbijanja korupcije posebno ukazuje da je korupcija, prema istraživanju Transparency International iz 2020. godine, jedan od glavnih uzroka iseljavanja građana iz Hrvatske te stvara najveću ugrozu za gospodarski, socijalni i društveni napredak. I druga istraživanja su na tom tragu te ukazuje da građani osuđuju i svjesni su štete koruptivnih radnji u politici, zdravstvu, pravosuđu..., iako se osobno uglavnom nisu susreli s koruptivnim primjerima.

-Međutim, isti ti građani, dakle oni koji sudjeluju u istraživanjima i ukazuju na neprihvatljivost korupcije, izlaze na lokalne izbore i daju glasove onima koji su pod istragama ili s optužnicama za korupciju. Štoviše, ponekad mi se čini da bolje prolaze oni koji imaju više optužnica ili višu fazu istrage. Ne znam zašto je to tako. Je li to stvar političke (ne)kulture, koja se oslikava u uzrečici „krao, ali i nama dao“, neshvaćanja političke odgovornosti ili (i) nečeg trećeg, ali je uistinu teško shvatljivo da građani osuđuju korupciju i zlouporabe položaja, a amnestiraju one koji se za to sumnjiče i pomažu im da se vrate upravo na mjesto spornih radnji, priznaje Habijan, dodajući da je to jednim dijelom nesumnjivo govori i o (ne)povjerenju javnosti u pravosuđe.

Iako zbog presumpcije nedužnosti ne vidi prostora za nove izmjene zakona koje bi to i propisivali, Habijan je stava da političari pod istragama ili s optužnicama nemaju što raditi kao kandidati na izborima, a pogotovo oni koji su osuđeni, što i zakonski ne mogu od ove godine, ali samo ukoliko su im izrečene kazne za kaznena djela dulje od pola godine.

-S jedne strane tu imamo presumpciju nedužnosti, a s druge pasivno biračkom pravo, koje se može ograničiti. Svega nekoliko država EU, kao što su Švedska, Finska i Slovenija, uopće ne ograničavaju pasivno biračko pravo, dakle, da se osoba može kandidirati. U ostalim zemljama postoje veća ili manja ograničenja. U nas je nakon zadnjih izmjena Zakona o lokalnim izborima onemogućena kandidatura onima koji su pravomoćno osuđeni za kaznena djela na najmanje šest mjeseci zatvora ili je ta kazna zamijenjena za rad za opće dobro, odnosno zamijenjena uvjetnom osudom, pojašnjava Habijan, koji zbog presumpcije nedužnosti ne vidi prostora ni za zakonsko udaljšavanje optuženih (grado)načelnika, već tu vidi kao polugu političku odgovornost, odnosno opciju opoziva.

Shvaća da dio javnosti to ne zadovoljava, odnosno da postoji nezadovoljstvo što za određene poslove treba imati potvrdu da se ne vodi kazneni postupak, dok za političke dužnosti to ne treba.

-Nekima je teško shvatiti zašto presumpcija nedužnosti i ustavno pravo pasivnog biranja, dakle, da budeš biran, vrijedi kod kandidata na izborima, a da se traži potvrda o nekažnjavanju kod određenih zanimanja. To može biti frustrirajuće i zato kao svojevrsni korektiv postoji ta poluga političke odgovornosti koja bi morala doći pogotovo do izražaja kod osumnjičenih, ali ona kod nas još nije dovoljno sazrela, odnosno shvaćena, kako od onih koje se bira, tako od onih koji biraju. Meni je jasno da optuženi koriste ustavno pravo, ali kod građana treba poraditi da se osvijeste što znači i može značiti izbor takve osobe, neovisno tereti li se za milijunske iznose ili nekoliko tisuća kuna jer vas i jedno drugo izvan diskreditira i zato ne bi trebali izlaziti na izbore, drži Habijan, koji smatra i da bi problematika optuženih na izborima bila manje izražena kada bi kraće trajali postupci, što je jedan od prioriteta te se razmišlja i o uvođenju „procesnog kalendara“, a poseban problem vidi u jako opsežnim optužnicama i kompleksnosti predmeta.

U prilog svom stavu da okrivljeni nemaju što raditi na izborima ukazuje da se (grado)načelnike, koji se kandidiraju na izborima, gotovo isključivo tereti za kaznena djela povezana s njihovim dužnostima, odnosno njihovim mogućim zlouporabama.

-Možda je teško očekivati da će gradonačelnik ili načelnik, koji je pod istragom ili optužnicom za neko kazneno djelo to isto ponoviti. Međutim, nisam siguran koliko će se njih oduprijeti izazovu da kao ponovno izabrani dužnosnici donose ili predlažu odluke koje idu na ruku njima kao optuženicima. Naime, kad se pojavljujete u istom postupku kao okrivljenik i kao oštećenik, zar nije logično da ćete kao okrivljenik iskoristi svoju poziciju i ovlasti da si olakšate poziciju okrivljenika u smislu obeštećenja i dr? Kao gradonačelnik, morate brinuti o interesu grada, dakle morate naplatiti štetu, no što ćete raditi ukoliko tu štetu treba on platiti, pita bivši predsjednik varaždinskoga Gradskog vijeća, koji veli da nije upoznat s takvim, konkretnim primjerom, iako zna da je to jednom spomenuo aktualni varaždinski gradonačelnik Neven Bosilj (SDP), ukazujući da je Čehok kao gradonačelnik u zadnjem mandatu povukao imovinsko-pravni zahtjev protiv sebe za vrijeme svog prethodnog mandata, tako da ukoliko i bude osuđen, Grad Varaždin neće moći namiriti višemilijunsku štetu pa se stoga radi o eklatantnom primjeru zlouporabe ovlasti jer nije konzultirano Gradsko vijeće, iako se radi o milijunskom iznosu pa je jasno da se kandidirao da bi sebi poboljšao i olakšao pravosudnu poziciju, čega građani nisu bili svjesni jer nisu za to ni znali sve dok nije izgubio izbore.

Serijal tekstova "Optužnice, procesi i presude (ne)smetaju" napisan je uz potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Javnog poziva za ugovaranje novinarskih radova u elektroničkim publikacijama

OZNAČENO U

◀ damir habijan ▶ optuženi ▶ izbori ▶ korupcija ▶ pobjeda ▶ AEM

Tweetaj

